

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0524U000242

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-07-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волкова Наталія Валентинівна

2. Nataliia Volkova

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4864-8653

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 13.00.04

Назва наукової спеціальності: Теорія і методика професійної освіти

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-06-2024

Спеціальність за освітою: Трудове навчання, Технології в ресторанному господарстві

Місце роботи здобувача: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, буд. 54, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 47.053.01

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, буд. 54, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35, 14.35.07, 14.35.09, 71.01.30

Тема дисертації:

1. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій

2. The theoretical and methodological principles of professional training of future engineers-pedagogues in the field of food technologies

Реферат:

1. У дисертації досліджено й обґрунтовано теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій у педагогічних закладах вищої освіти. Встановлено, що підготовка майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності в галузі харчових технологій зосереджується на ефективному використанні особистісного потенціалу студентів, опануванні професійних компетентностей, необхідних для продуктивної професійної діяльності, гармонізації знань, здібностей, установок, без єдності яких неможлива нестандартність практичних дій. Виявлено теоретичні узагальнення й авторські підходи до організації та структурування змісту підготовки майбутніх інженерів-педагогів до нестандартної професійної діяльності в галузі харчових технологій, яка забезпечує належний рівень готовності як важливої характеристики педагогічного професіоналізму. Побудовано концепцію, що охоплює методологічний, теоретичний, змістовно-процесуальний і практичний концепти, які в сукупності забезпечують формування готовності майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти та підприємствах харчової промисловості. Їх практична спрямованість є теоретичним підґрунтям створення системи професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій в умовах університетської освіти. Спроектовано педагогічну систему підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій, яка зорієнтована на вимоги професійної діяльності, конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках, і охоплює: методологічно-цільовий (мету й завдання, методологічні підходи та принципи професійної підготовки), змістовий (теоретичні основи творчої професійної діяльності, уміння, навички, креативні дії, способи нестандартного розв'язання професійних проблем), технологічний (взаємодію, співпрацю та співтворчість викладача й студентів у ході професійної підготовки, застосування різноманітних технологій, активних форм і методів, науково-методичний супровід, педагогічний дизайн), моніторингово-оцінний (методику моніторингу, критерії та показники рівнів готовності до нестандартної професійної діяльності в галузі харчових технологій як показники продуктивності цього процесу, очікуваний результат і корекцію (за потреби) досягнутих результатів, що набувають реалізації за допомогою діагностичного інструментарію) компоненти. Обґрунтовано сутність готовності студентів до професійної діяльності в галузі харчових технологій як складного особистісного утворення, що передбачає установку на використання різноманітних технологій, раціональні прийоми та способи нестандартної діяльності, креативні й рефлексивні здібності та професійно-педагогічні цінності, які забезпечують продуктивність професійної діяльності в нестандартних формах її здійснення. Готовність як багатогранне явище об'єднує в своїй структурі взаємопов'язані та взаємозумовлені компоненти, а саме: потребнісно-ціннісний – мотиви, стійкий інтерес, установку на нестандартну професійну діяльність; змістовно-процесуальний – науковість, самостійність, активність дій; креативно-технологічний – креативний стиль діяльності, уміння послуговуватися технічними засобами; рефлексивно-оцінний – рефлексію й оцінювання досягнутих результатів, їхню відповідність запланованим цілям. Реалізацію запропонованої структурно-функціональної моделі педагогічної системи уможливають такі педагогічні умови, як: створення позитивно-емоційного розвивального середовища; розвиненість інноваційного потенціалу особистості та творча насиченість змісту професійної діяльності; особистісна активна позиція суб'єктів освітнього процесу; методологічна грамотність в організації та реалізації системи професійної підготовки; психолого-педагогічний супровід, що визначає ефективність професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій. У освітній процес упроваджено психолого-педагогічний супровід реалізації педагогічної системи підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій, який складається з: освітньо-професійних програм, робочих програм навчальних дисциплін, методичного посібника з виконання лабораторних робіт, конспектів лекцій, дидактичних матеріалів, системи завдань, а також методичних рекомендацій щодо їхнього виконання.

2. The dissertation researched and substantiated the theoretical and methodological principles of professional training of future engineer-pedagogues in the field of food technology in pedagogical institutions of higher education. It has been established that the preparation of future engineers-pedagogues for professional activities in the field of food technologies focuses on the effective use of the personal potential of students, the mastery of

professional competencies necessary for productive professional activity, the harmonization of knowledge, abilities, and attitudes, without the unity of which non-standard practical actions are impossible. Theoretical generalizations and author's approaches to the organization and structuring of the content of the training of future engineers-pedagogues for non-standard professional activities in the field of food technologies, which ensure the necessary level of readiness as an important characteristic of pedagogical professionalism, have been revealed. A concept covering methodological, theoretical, content-procedural and practical concepts has been built, which collectively ensure the formation of the readiness of future engineers-pedagogues for professional activity in professional (vocational-technical), professional higher education institutions and food industry enterprises. Their practical orientation is the theoretical basis for the creation of a system of professional training of future engineers-pedagogues in the field of food technology in the conditions of university education. A pedagogical system of training future engineers-pedagogues in the field of food technologies has been designed, which takes into account the requirements of professional activity, competitiveness on the domestic and foreign markets, and includes: methodological-targeted (contains the goal and task, methodological approaches and principles of professional training); substantive (contains theoretical foundations of creative professional activity, abilities, skills, creative actions, methods of non-standard solutions to professional problems); technological (consists of interaction, cooperation and co-creation of the teacher and students during professional training, use of various technologies, active forms and methods, scientific and methodological support, pedagogical design); monitoring and evaluation (contains the monitoring methodology, criteria and indicators of levels of readiness for non-standard professional activity in the field of food technology, as indicators of the productivity of this process, the expected result and correction (if necessary) of the achieved results, which are implemented with the help of diagnostic tools) components. The essence of students' readiness for professional activity in the field of food technology is substantiated as a complex personal education that combines the attitude to the use of various technologies, rational methods and methods of non-standard activity, creative and reflective abilities and professional and pedagogical values that ensure the productivity of professional activity in non-standard forms of its implementation. Readiness, as a multifaceted phenomenon, combines in its structure interrelated and mutually determined components: need-value – motives, persistent interest, attitude to non-standard professional activity; content-procedural – scientificity, independence, activeness of actions; creative-technological – creative style of activity, ability to use technical means; reflexive-evaluative – reflection and evaluation of the achieved results, their compliance with the planned goals. The developed structural-functional model of the pedagogical system is implemented under the following pedagogical conditions: creation of a positive-emotional developmental environment; the development of the innovative potential of the individual and the creative saturation of the content of professional activity; personal active position of the subjects of the educational process; methodological literacy in the organization and implementation of the professional training system; psychological and pedagogical support, which determines the effectiveness of the professional training of future engineers-pedagogues in the field of food technology. In the educational process, psychological-pedagogical support was developed and implemented for the implementation of the pedagogical system of training future engineers-pedagogues in the field of food technology, which includes: educational and professional programs, work programs of academic disciplines, methodical manual for performing laboratory work, lecture notes, didactic materials, a system of tasks, methodical recommendations for their implementation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Волкова Н. В. Підготовка майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності у галузі харчових технологій: теоретико-методичний аспект: монографія. Тернопіль: Вид-во «Вектор», 2024. 378 с.
- 2. Volkova Nataliia Valentynivna, Kondrashov Nikolay Mykolayovych, Kondrashova Katerina Gennadyevna, Chuvasov Mykhailo Olegovich, Slyusarenko Nina Vitaliivna. Technologization of preventive activities in the system of preparing future teachers: Apuntes Universitarios. Peru. Vol. 11, No 4. (2021). P. 183–202. URL: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/17315464>.
- 3. Volkova N., Kondrashova L., Chuvasova N., M. Kondrashov, Chuvasov M., Kondrashova K., Pedagogical Design: Methodological Resource improving the Quality of university Education. Nuances Est. Sobre Educ., Presidente Prudente. V 33, e022017, Jan. / Dec. 2022. №1-18. DOI: <https://doi.org/10.32930/nuancesv33i00.94952>.
- 4. Nataliia Volkova, Lidia Kondrashova, Nataliia Chuvasova, Mykhailo Chuvasov, Olena Drazhko, Alina Mankuta, Iryna Krasiuk. Readiness of future teachers for successful professional activities is the result of effective management of the university's educational process. Revista GeSec São Paulo, SP, Brasil v. 14, n. 8, p. 14094–14109, 2023. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001055357300003>.
- 5. Волкова Н. В. Соціокультурний контекст професійної підготовки майбутніх педагогів в епоху інформаційної комунікації. Збірник наукових праць. Кривий Ріг: КДПУ, 2010. Вип. 30. С. 417–423.
- 6. Волкова Н. В. Педагогічні умови формування інформаційної культури студентів індустріально-педагогічних факультетів в контексті інформатизації професійної освіти. Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». Київ. 2010. Додаток 4, том V (23). С. 64–70.
- 7. Волкова Н. В. Формування інформаційної культури майбутніх фахівців: стратегічні орієнтири сучасної освітньої парадигми. Педагогіка вищої та середньої школи. Кривий Ріг: КДПУ, 2011. Вип. 32. С. 255–257.
- 8. Волкова Н. В. Шляхи ефективного формування інформаційної культури майбутніх інженерів-педагогів в умовах модернізації вітчизняної освітньої системи. Педагогіка вищої та середньої школи. Кривий Ріг: КПі ДВНЗ «КНУ», 2012. Вип. 36. С. 575–583.
- 9. Волкова Н. В. Аспектування проблеми формування цілісного світогляду та інформаційної культури студентів ВПНЗ. Гуманітарний вісник. Додаток 1. Вип. 27, Том VI(39): Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». Київ: Гнозис, 2012. С. 120–128.
- 10. Волкова Н. В. Стратегічні цілі реалізації інформатизації вищої освіти. Проблеми трудової і професійної підготовки: наук.-метод. збірник: у 3 т. Слов'янськ: СДПУ, 2012. Вип. 17. Т. 1. С. 247–253.
- 11. Волкова Н. В. Системний підхід до професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій. Професійна освіта: проблеми і перспективи. Київ: ІПТО НАПН України, 2016. Вип. 11. С. 10–15.
- 12. Волкова Н. В. Умови професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій у контексті сучасних євроінтеграційних процесів. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Вип. 46. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2016. С. 137–140.
- 13. Волкова Н. В. Компетентнісний підхід до підготовки майбутнього інженера-педагога в галузі харчових технологій. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. 2016. № 1. С. 137–140.
- 14. Волкова Н. В. Формування в майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій до професійної діяльності на основі компетентнісно-креативного підходу. Професійна освіта: методологія, теорія та технології. Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я. М., 2017. Вип. 6. С. 123–137.
- 15. Волкова Н. В. Інноваційно-зорієнтований підхід як основа підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій. Збірник наукових праць «Військова освіта» Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2017. № 1(35). С. 31–37.

- 16. Волкова Н. В. Методи формування творчої особистості майбутніх інженерів-педагогів. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2017. № 54–55. С. 380–385. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2017_54-55_46
- 17. Волкова Н. В. Готовність до професійної діяльності як показник структурно-змістових і динамічних характеристик особистості майбутнього інженера-педагога у галузі харчових технологій. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогіка. 2017. Вип. 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2017_4_4.
- 18. Волкова Н. В. Професійна підготовка сучасного інженера-педагога у галузі харчових технологій в системі педагогічних категорій компетентнісного підходу. Професійна освіта: методологія, теорія та технології. Переяслав-Хмельницький: ПП «СКД», 2018. Вип. 8. С. 27–45.
- 19. Волкова Н. В. Підготовка майбутніх інженерів-педагогів до використання комунікативних технологій у закладах професійно-технічної освіти. Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. 2019. № 1. С. 105–112.
- 20. Волкова Н. В. Основні тенденції формування професійної культури майбутніх інженерів-педагогів економічного профілю. Професійна освіта: методологія, теорія та технології. Переяслав-Хмельницький: ПП «СКД», 2020. Вип. 11. С. 44–66.
- 21. Волкова Н. В. Методологічні підходи до дослідження формування професіоналізму майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2020. Вип. 56. С. 198–208.
- 22. Волкова Н. В. Провідні тенденції та психолого-педагогічні умови формування професіоналізму інженера-педагога в системі університетської освіти. Професійна освіта: методологія, теорія та технології. Переяслав: ПП «СКД», 2021. Вип. 13. С. 64–78. URL: <https://education-journal.org/index.php/journal/article/view/251>.
- 23. Волкова Н. В. Підготовка майбутніх інженерів-педагогів галузі харчових технологій до використання педагогічного дизайну у професійній діяльності. Професійна освіта: методологія, теорія та технології. Переяслав: ПП «СКД», 2022. Вип. 15. С. 52–70.
- 24. Волкова Н., Горбатюк Р., Кабак В. Формування здатності до особистісно-професійного саморозвитку в майбутніх здобувачів освіти. Освітологічний дискурс. № 3(42). 2023. С. 39–53. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.33>.
- 25. Volkova N., Kondrashova L., Chuvasova N., Chuvasov M., Kondrashov. Student-Centrism-A Methodology for Improving the Quality of the University. Educational Process. International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECSE). DOI:10.9756/INTJECSE/V14I5.668 ISSN: 1308-5581 Vol 14, Issue 05 2022.
- 26. Volkova N., Kondrashova L., Chuvasova N., Chuvasov M., Mankuta A., Krasiuk I. Problem-cognitivetask – instrumental resource of pedagogical design in creasing the quality of university education. Revistade Gestao E Secretaria do Management and Administrative Professional Review. RevistaGesecSaoPaulo, SP, Brasil v. 14, n 8, p. 14094-14109,23. DOI: <https://doi.org/107769.gesec.v14i8.2517>.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U102964

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кривильова Олена Анатоліївна
2. Kryvylova Olena A.

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Бердянський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125220

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 71100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткачук Станіслав Іванович
2. Stanislav I. Tkachuk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Брюханова Наталія Олександрівна
2. Nataliia O. Briukhanova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

